

Zitting 1977–1978

13 924

Regelen ter bevordering van de stadsvernieuwing (Wet op de stadsvernieuwing)

Nr. 13

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSHUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING

De heer Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 18 september 1978

In het eindverslag betreffende het ontwerp van Wet op de stadsvernieuwing wordt ernstige kritiek op dat wetsontwerp uitgeoefend. Deze kritiek richt zich in de eerste plaats op de in het wetsontwerp vervatte planfiguren met de daaraan verbonden procedures.

Zo vragen de leden van de fractie van de Partij van de Arbeid zich af of het niet denkbaar is het aanwijzingsbesluit formeel te doen vaststellen als een globaal bestemmingsplan, zij het onder toevoeging van de uitgebreide geformaliseerde inspraakvoorschriften. De nadere uitwerking van een dergelijk globaal bestemmingsplan zou dan plaats kunnen vinden in uitwerkingsplannen waarbij de procedure van artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening zou dienen te worden gevolgd.

Ook de leden van de CDA-fractie stellen de vraag of niet in hoofdzaak volstaan kan worden met een structuurplan, voorbereidingsbesluit, globaal bestemmingsplan en uitwerkingsplannen overeenkomstig artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, zoals uitgewerkt in de plannen van de Nationale Woningraad.

De leden van de VVD-fractie vragen zich al evenzeer af waarom voor een wettelijke regeling van de stadsvernieuwing niet zou kunnen worden volstaan met de aanpassing en uitbreiding van een aantal bestaande wetten. Zo er al een aparte wet nodig zou zijn, hebben zij echter bezwaren tegen wat zij noemen de ingewikkeldheid en onoverzichtelijkheid van op zichzelf noodzakelijke procedures.

Voorts kwam er kritiek op het ontwerp van de Nationale Woningraad en het Nederlands Christelijk Instituut voor de Volkshuisvesting, waarbij met name de procedures het moesten ontgelden.

Van gemeentelijke zijde – met name van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten – werd eveneens kritiek vernomen. Deze betrof onder meer de zwaarte van de in het ontwerp opgenomen planfiguren en de lange duur van de daarbij voorgeschreven procedures. De aanvankelijke voorkeur van de V.N.G. voor een afzonderlijk verbeteringsplan naast het – ingrijpender – herindelingsplan is dan ook inmiddels teruggenomen.

De geuite kritiek alsmede de met de toepassing van de Interim saldoregeling opgedane ervaring is aanleiding geweest mij nog eens diepgaand over de inhoud van het wetsontwerp te beraden.

Ik ben daarbij tot de voorlopige slotsom gekomen dat verkorting en vereenvoudiging van de procedure bestaande uit

- a. handhaving van het structuurplan als grondslag,
- b. aanwijzing van vernieuwingsgebied in de vorm van een globaal bestemmingsplan,
- c. vervanging van verbeteringsplan en herindelingsplan door één plan als uitwerking volgens artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening van het globale bestemmingsplan

niet alleen tegemoet zou komen aan verlangens, welke in de Kamer zijn geuit, maar ook beter aansluit bij het stelsel van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Tenminste even belangrijk is daarbij ook dat het proces van de stadsvernieuwing er mee gediend zou worden.

Het ligt dan ook in mijn voornemen deze opzet aan een wettelijke regeling ten grondslag te leggen. Ik hoop daarmee tevens te bereiken, dat zij – vanwege het vereenvoudigde instrumentarium – van (meer) betekenis zal zijn voor alle gemeenten.

Met betrekking tot de extra financiële middelen die aan de in het wetsontwerp vervatte planfiguren zijn gekoppeld, spreken de leden van de CDA-fractie hun twijfel uit of de in het wetsontwerp gekozen financieringsmethode wel strookt met het uitgangspunt van gemeentelijke autonomie en de wenselijkheid van optimale delegatie. Zij vragen zich af of het aanbeveling zou verdienen – na enkele jaren ervaring en een daarop gebaseerde kostenanalyse – te gaan werken met vaste forfaitaire bedragen waarover de gemeenten vrijelijk kunnen beschikken na goedkeuring van een stadsvernieuwingplan een daarop gebaseerde globale begroting.

Ook de leden behorende tot de VVD-fractie achten centralistische tendensen niet vreemd aan het wetsontwerp. Mede om die reden zouden zij de voorkeur geven aan invoering van een stelsel dat vergelijkbaar is met de – in het verleden gehanteerde – verdeling van middelen voor nieuwbouw via contingering voor meerdere jaren.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft eveneens sterk aangedrongen op ont koppeling van het voorgestelde extra juridisch en financieel instrumentarium. De Vereniging ziet in deze koppeling een aantasting van de autonome beslissingsbevoegdheid van de gemeente om ook zonder dat een beroep wordt gedaan op Rijkssteun de nodige in het wetsontwerp aangedragen juridische middelen te kunnen hanteren.

Naar aanleiding van deze kritiek pleeg ik met mijn ambtgenoten die dit mede aangaat overleg of het mogelijk en wenselijk is, dat de toedeling van de financiële middelen voor stadsvernieuwing wordt gedecentraliseerd. Hierbij denk ik aan verdeling van de middelen over de provincies dan wel aan een verdeling rechtstreeks over de gemeenten. Over deze vragen heb ik mij echter nog geen definitief oordeel kunnen vormen.

Naast de hierboven omschreven punten van kritiek zijn in het eindverslag bovendien van verschillende zijden nogmaals de overige in het wetsontwerp aangedragen juridische instrumenten ter discussie gesteld. Zo pleit bij voorbeeld de PvdA bij de leefmilieuverordening voor automatische verlenging, acht het CDA de verordening een nuttige zaak, maar wenst het meer duidelijkheid over de rechtszekerheid voor het individu, en wijst de VVD deze verordening in beginsel af.

Zo heeft bij de aanschrijving tot verbetering de PvdA kritiek op de aankoopplicht en mist de VVD nadere informatie inzake de rechtsbescherming aan eigenaren of inzake de haars inziens noodzakelijk verplichte overheidssteun.

Zo zijn omtrent het instituut van de stadsvernieuwingscorporatie als zodanig zowel positieve geluiden geuit door de PvdA als negatieve van de kant van de VVD terwijl de aanbevelingen van het BUPAS-rapport over deze corporatie algemeen worden afgewezen.

Ook over deze juridische instrumenten wens ik mij derhalve nog nader te bezinnen.

Uiteraard zal het aanbrengen van wijzigingen als hierboven aangegeven ingrijpende gevolgen hebben voor de structuur van het onderhavige wetsontwerp. Er zal immers niet met enige aanpassingen kunnen worden volstaan, doch er zal een nieuwe structuur moeten worden aangebracht. Gezien de hoge prioriteit die ik in mijn beleid aan de stadsvernieuwing geef, is het vanzelfsprekend dat op mijn departement met voortvarendheid wordt gewerkt aan een nieuwe opzet voor een wettelijke regeling van de stadsvernieuwing.

Het voorgaande heeft tot gevolg gehad, dat het niet mogelijk was terstond een nota naar aanleiding van het eindverslag betreffende het ontwerp van Wet op de stadsvernieuwing uit te brengen; evenmin mag worden verwacht dat deze thans op korte termijn zal worden uitgebracht. Ik ben mij ervan bewust dat de totstandkoming van een wettelijke regeling voor de stadsvernieuwing hierdoor iets wordt opgeschoven. Ik meen echter dat uitstel gerechtvaardigd is als dit ertoe kan leiden dat uiteindelijk een Wet op de stadsvernieuwing tot stand komt die de instemming zal hebben van degenen die met deze regeling zullen moeten werken.

Ten slotte moge ik hierbij nog aantekenen dat een en ander mij aanvaardbaar voorkomt omdat is gebleken dat – ondanks het ontbreken van een wettelijke regeling – het proces van de stadsvernieuwing toch reeds en op steeds grotere schaal voortgang vindt. Met de toepassing van onder meer de Beschikking geldelijke steun stadsvernieuwing 1977 (de zogenaamde Interim saldoregeling) en van het Besluit bijdragen reconstructie- en saneringsplannen kan in afwachting van de totstandkoming van een nadere regeling voorlopig verder worden voortgegaan.

De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,
P. A. C. Beelaerts van Blokland